

Vybrané básně ze sbírky Jana Nerudy *Knihy veršů*

Báseň z cyklu Otcí (oddíl *Kniha veršů* lyrických a smíšených)

Milovali jsme se, otče,
jak se milovat jen může,
ctili jsme se, drahý otče,
muž jak může ctíti muže.

A předc stála jakás síla
příkré pýchy mezi námi,
že jsme žili, jako žijou
dobří ale chladní známí.

Často o samotě náruč
toužebně jsme rozepjali,
a když jsme se sešli — chladně
proti sobě zas jsme stáli.

Báseň z cyklu Matičce (oddíl *Kniha veršů* lyrických a smíšených)

Proto mně draha tak
milá má matička,
že je tak malička,
že je tak chudička.

A kdyby byla snad
chudší než oblázek,
přede bych ji v srdci svém
choval co obrázek.

A kdyby byla snad
svázána v uzlíčku,
předc bych ji miloval
tu drahou matičku.

V sobě jen a mlčky nesu,
necht' zakusím čehokoli,
zamlčím i matce drahé,
co mne těší, co mne bolí.

Jak to přijde, matičko má,
že přec všechno uhodnete —
když mně srdce v těle plesá,
zrak že jasně pozvednete?

Jak to přijde, matičko má,
že tak všechno uhodnete, —
když mně srdce v těle pláče,
že si v koutek zasednete?

Báseň z cyklu Anně (oddíl *Kniha veršů* lyrických a smíšených)

V kotouči jsme kolem plesajících
první lásky doby zažili,
ze plesů se luzně mihajících
ples si svého srdce vážili.

Láska má se v krvi rozproude
více a více v purpur zbarvila,
z tonů svůzně šumných opojeně
čarovnou kolébku uvila.

Kolíbám se výš a výše
v drahé, nadpozemské říše —
míjeli tu blaha dnové
létaví jak jarní snové.

Báseň z oddílu *Kniha veršů časových a* příležitostných

Což chcete s naší lůzou zmalátnělou
snad jakous myšlénku kdys provést smělou?
Což myslíte, že našich mužův síly
jsou tytéž posud, jaké jindy byly?
O slavná druhdy mužův mysl smělá,
jež pro myšlénku svět sám zbořit chtěla,
jež slabou ženu silou rozjařila,
že hrdinami muže obdařila
a dcery dala, jimžto doba skvělá
i krví pobarvila bílá těla —
ta mysl zašla — není sjednocení
a pro věc velkou více zanícení!
Teď na lebky se klade těžká kletba,
že nikdo více o své bratry nedbá,
že o věci dbá jenom každodenní,
že žaludku si výše hlavy cení,
a doba pro muže jen bouřky líhne,
jimž s deštníkem se bezpečně už vyhne!
Aj každý muž je jako žena slabý
a místo žen nám dány panské baby —
a s lůzou tou, stoletím zmalátnělou,
snad chcete myšlénku kdys provést smělou?